

KHÔNG NGỪNG CỐNG HIẾN

■ THANH HÀ

PGS.NGND Nguyễn Quốc Hùng

Vừa qua, đông đảo các thế hệ đồng nghiệp, bạn bè, học trò của Khoa Lịch sử và Khoa Đông phương học, Trường ĐHKHXH&NV đã có mặt và chung vui cùng PGS.NGND Nguyễn Quốc Hùng trong buổi lễ mừng thầy tròn 80 tuổi.

PGS. Nguyễn Quốc Hùng sinh năm 1936 trong một gia đình trí thức tại Hà Nội. Năm 1961, ông được cử đi học tại Đại học Sư phạm Lê-nin ở Moscow, chuyên ngành Lịch sử. Năm 1964, theo quyết định của Nhà nước, ông là một trong số các sinh viên ngành khoa học xã hội ở Liên Xô và Đông Âu về nước, tiếp tục theo học tại Khoa Lịch sử, Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội. Ông là sinh viên khóa đầu tiên của chuyên ngành Lịch sử thế giới (1965-1966). Năm 1966, sau khi tốt nghiệp, ông được giữ lại Khoa Lịch sử, Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội, đảm nhiệm việc giảng dạy học phần Lịch sử thế giới hiện đại và các chuyên đề về chủ nghĩa để quốc. Năm 1993, ông cùng GS. Phan Huy Lê và PGS. Lê Quang Thiêm tham gia Ban Điều hành chuẩn bị xây dựng Khoa Đông phương học. Khi Khoa Đông phương học chính thức thành lập năm 1995, ông chuyển sang công tác tại Khoa, đảm nhiệm chức vụ Phó Chủ nhiệm Khoa kiêm Chủ nhiệm Bộ môn Nhật Bản học, đóng góp công sức vào việc xây dựng ngành Nhật Bản học còn non trẻ tại Việt Nam.

Là chuyên gia về lịch sử thế giới, PGS. Nguyễn Quốc Hùng đã công bố nhiều công trình có ý nghĩa nền tảng về lịch sử thế giới hiện đại, lịch sử quan hệ quốc tế, lịch sử Liên Xô (Nga) và lịch sử Nhật Bản. Tiêu biểu là các giáo trình về Lịch sử thế giới hiện đại 1917-1945 (1984), Lịch sử thế giới hiện đại 1917-1995 (1998), Cách mạng Tháng Mười và phong trào giải phóng dân tộc (1987), Liên hợp quốc

(1992), Quan hệ quốc tế thế kỷ XX (2000), Luật sử Liên bang Nga 1917-1991 (viết chung với Nguyễn Thị Thu, 2002), Hồ Chí Minh – Người chiến sĩ quốc tế (2005), Quan hệ quốc tế - Những khía cạnh lý thuyết và vấn đề (viết chung với Hoàng Khắc Nam, 2006), Lịch sử Nhật Bản (chủ biên, 2007), Liên hợp Quốc và lực lượng gìn giữ hòa bình Liên hợp Quốc (viết chung với Nguyễn Hồng Quân, 2008)...

Ông đã tham gia biên soạn sách giáo khoa lịch sử (phần lịch sử thế giới) cho học sinh phổ thông như Sách Giáo khoa Lịch sử lớp 9, Sách Giáo khoa Lịch sử lớp 12... Ngoài ra, ông tham gia biên soạn Từ điển Bách khoa Việt Nam (4 tập). PGS. NGND Nguyễn Quốc Hùng là người đã phát hiện, sưu tầm và dịch bản Tham luận của

Nguyễn Ái Quốc tại Đại hội lần thứ III Quốc tế Công hội đỏ (1924) và đã được đưa vào Hồ Chí Minh toàn tập. Ông là người đầu tiên dịch và giới thiệu những văn kiện có ý nghĩa quan trọng về quan hệ quốc tế như Tuyên bố của ba cường quốc tại Hội nghị Tehran 1943, Hiệp định của Ba Cường quốc Vĩ đại về các vấn đề Viễn Đông tại Hội nghị Yalta 2-1945, Văn kiện về đầu hàng quân sự của nước Đức quốc xã 5-1945, Tuyên ngôn về quyền con người của Liên hợp quốc (1948).

PGS. NGND Nguyễn Quốc Hùng còn là một nhà quản lý giỏi, từng đảm nhận nhiều cương vị, trọng trách trong những thời gian khó khăn của Khoa, Trường. Thầy từng giữ cương vị Quyền Chủ nhiệm, Phó Chủ nhiệm Khoa Lịch sử; Phó

Chủ nhiệm Khoa Đông phương học, Chủ nhiệm đầu tiên của Bộ môn Nhật Bản học (Khoa Đông phương học). Thầy cũng là người có công thiết lập và phát triển các mối quan hệ hợp tác giữa Trường Đại học Tổng hợp, Trường ĐHKHXH&NV, Khoa Đông phương học với các cơ quan bên ngoài. Ông đã thiết lập một mạng lưới cộng tác viên cho ngành Nhật Bản học, gồm chuyên gia các khoa Lịch sử, Quốc

tế học, Viện Nghiên cứu Đông Bắc Á, Viện Nghiên cứu Đông Bắc Á... và nhiều trường đại học, viện nghiên cứu của Nhật Bản. Ông cũng đặc biệt quan tâm đến việc biên soạn giáo trình, tài liệu tham khảo để nâng cao chất lượng đào tạo. Ông là chủ biên cuốn Lịch sử Nhật Bản dày hơn 400 trang (2007) và là người đồng viên anh chị em bộ môn biên soạn bộ Bài giảng chuyên đề Nghiên cứu Nhật

Bản (5 tập) bằng hai thứ tiếng Nhật - Việt với sự tham gia của các giáo sư, nhà nghiên cứu người Nhật Bản và Việt Nam. Một đặc điểm nổi trội trong nguyên tắc làm việc của ông là đòi hỏi sự cẩn trọng, đức tính lao động chăm chỉ, trung thực của cán bộ và sinh viên.

Tri ân những đóng góp của thầy đối với sự nghiệp nghiên cứu, đào tạo của

Nhà trường, GS. TS Nguyễn Văn Kim (Bí thư Đảng uỷ, Phó Hiệu trưởng Nhà trường) co biết: PGS. NGND Nguyễn Quốc Hùng là chuyên gia hàng đầu về lịch sử thế giới, đặc biệt là lịch sử quan hệ quốc tế hiện đại. Thầy có nhiều công trình quan trọng đóng góp cho sự phát triển của Khoa và Trường. Cùng với các thầy cô đồng thế hệ, thầy đã góp phần làm nên tên tuổi một trường đại học lớn ở Việt Nam. Các công trình đào tạo, sản phẩm nghiên cứu của thầy góp phần định hình nên vị thế và danh tiếng của Nhà trường.

GS.NGND Vũ Dương Ninh (Chủ tịch Hội cựu giáo chức Nhà trường) gửi tới PGS. NGND Nguyễn Quốc Hùng lời chúc mừng "an khang - hạnh phúc - trường thọ". GS Vũ Dương Ninh chia sẻ kỷ niệm về tình bạn, tình đồng chí và đồng nghiệp thân thiết mà hai nhà giáo lão thành dành cho nhau suốt 50 năm, gắn trong những thăng trầm của Khoa Lịch sử và Nhà trường. Đó là kỷ niệm cùng nhau nghiên cứu, viết sách, động viên nhau vượt qua khó khăn của hoàn cảnh. Ngay cả khi đã nghỉ hưu, hai nhà giáo lão thành cũng thường xuyên trao đổi, gặp gỡ, không chỉ bàn chuyện chuyên môn mà còn tâm tình những câu chuyện của cuộc sống đời thường.

Là học trò gần gũi của thầy Hùng, PGS.TS Vũ Văn Quân (Chủ nhiệm Khoa Lịch sử) nhìn nhận: PGS.NGND Nguyễn Quốc Hùng gắn bó với Khoa Lịch sử từ năm 1966 tới năm 1995. Về lĩnh vực nghiên cứu chính là lịch sử thế giới hiện đại, thầy có nhiều đóng góp đáng ghi nhận, rất ấn tượng trong vấn đề nghiên cứu, phổ biến, truyền bá các kiến thức về sử thế giới. Về giảng dạy, thầy là nhà giáo mẫu mực, uyên bác về kiến thức, giỏi về năng lực sư phạm. Chính những giờ giảng hấp dẫn thú vị của thầy Hùng trên giảng đường đã giúp sinh viên quên đi cái đói, cái khó khăn của một thời.

Chính sự gần gũi, thân tình và tận tụy với nghề đã khiến hình ảnh thầy còn mãi trong suy nghĩ và tình cảm của các thế hệ học trò.

Đại diện Khoa Đông phương học, TS. Lưu Tuấn Anh (Chủ nhiệm Khoa) gửi tới PGS.NGND Nguyễn Quốc Hùng lời chúc sức khoẻ và lời tri ân sâu sắc vì những đóng góp của thầy trong việc xây dựng Khoa Đông phương học và Bộ môn Nhật Bản học.

PGS.TS Phan Hải Linh (Chủ nhiệm Bộ môn Nhật Bản học) cho biết chị ấn tượng về sự tự tin, lịch lãm, tôn trọng người khác của thầy Nguyễn Quốc Hùng trong các buổi gặp gỡ, trao đổi chuyên môn với các chuyên gia nước ngoài. Những nguyên tắc mà chị học được từ PGS.NGND Nguyễn Quốc Hùng, đó là: sự tự tin về chuyên môn, kiến thức nền tảng rộng và bài học về nhân cách của một người làm khoa học. Thầy mãi là tấm gương sáng cho các thế hệ cán bộ nhìn vào để hoàn thiện bản thân.

Đón nhận tình cảm của đồng nghiệp và học trò, PGS.NGND Nguyễn Quốc Hùng xúc động phát biểu: Thầy may mắn và vinh dự khi được học tập và công tác tại mái Trường Đại học Tổng hợp và Trường ĐHKHXH&NV. Từ khi chính thức vào biên chế năm 1955 cho đến khi nghỉ hưu năm 2011, thầy có hơn 50 năm gắn bó với mái trường và giảng đường. Những thành tựu hôm nay có được là nhờ sự giúp đỡ của các đồng nghiệp, bạn bè, sinh viên trong những thời điểm khó khăn. Thầy cũng chia sẻ, một vài năm gần đây dù gặp một số vấn đề về sức khoẻ, song thầy vẫn luôn ước muốn được cống hiến nhiều hơn nữa, lâu hơn nữa cho sự nghiệp nghiên cứu, giảng dạy và được tiếp tục đồng hành cùng với sự phát triển của Khoa, Trường và thế hệ trẻ.